

ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Анотація: У статті сформульовано низку проблемних питань, що виникають у процесі добровільного об'єднання територіальних громад з метою формування власної ресурсної бази. Внесено пропозиції щодо змін механізму розподілу субвенцій на розвиток інфраструктури.

Ключові слова: децентралізація влади; місцеве самоврядування; об'єднання територіальних громад; реформа децентралізації.

ASSOCIATION OF TERRITORIAL COMMUNITIES AS A MECHANISM TO ENSURE ECONOMIC DEVELOPMENT

Abstrac: The article formulates a number of problematic issues that arise in the process of voluntary association of territorial communities in order to form their own resource base. Proposals have been made to change the mechanism for allocating subventions for infrastructure development.

Keywords: decentralization of power; Local Government; association of territorial communities; decentralization reform.

Якість життя населення – це той показник, на формування якого спрямовано дії на державному, регіональному і місцевому рівнях одночасно. Функціонування органів місцевого самоврядування не забезпечує створення та підтримку сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, її самореалізації, захисту її прав, надання населенню органами місцевого самоврядування, утвореними ними установами та організаціями високоякісних і доступних адміністративних, соціальних та інших послуг на відповідних територіях [1].

Світовий досвід свідчить, що соціальні проблеми розуміються і, як наслідок, вирішуються на місцевому рівні значно ефективніше. Проте такий прямий зв'язок між розумінням і вирішенням може бути лише за достатньої ресурсної спроможності. Одним із механізмів формування ресурсної спроможності на даному етапі розвитку країни на місцевому рівні є добровільне об'єднання територіальних громад. Особливо актуальним це питання стає для сільських громад, бюджети яких у своїй більшості є дотаційними.

Процеси реформування місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою країни сформовано на основних положеннях Європейської хартії місцевого самоврядування [2], що стала невід'ємною складовою національного законодавства в цій сфері. Принципи Європейської хартії нарешті знайшли своє втілення в життя України зі схваленням Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні та затвердженням плану заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Прийнято Державну стратегію регіонального розвитку – 2020 та Закон України “Про засади державної регіональної політики”, що практично сприяло добровільному об'єднанню територіальних громад. Базою для проведення подальших структурних реформ став ухвалений парламентом Закон України “Про добровільне об'єднання територіальних громад” [3], який дає можливість невеликим населеним пунктам (менше 2 500 людей) об'єднуватись і створювати спроможну громаду. Яким чином має відбуватись об'єднання громад, для того щоб вони стали спроможними, визначає Методика формування спроможних територіальних громад, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 р. [4].

Реформа децентралізації, на думку фахівців, майже не позначилася на добробуті українських сіл, бо найбільшу кількість додаткових коштів одержали міста обласного значення, які одержали великий фінансовий ресурс, повноваження, а також можливість ці повноваження змінювати в інтересах громад. Селам для одержання цих вигід треба формувати об'єднані територіальні громади.

Отже, розгляньмо, які проблеми виникають для жителів села у процесі добровільного об'єднання

та формування власної ресурсної бази.

1. Організаційне забезпечення. Розвитком села, а саме великим аграрним бізнесом, в умовах децентралізації займається Міністерство аграрної політики і продовольства України. На Міністерство регіонального розвитку, будівництва й житлово-комунального господарства України покладено питання адміністративно-територіальної реформи. Міністерство фінансів України розробило нову податкову політику. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України та Міністерство екології України у процесі не беруть участі взагалі. Декларативна держава села підтримує, навіть прийняла Концепцію розвитку сільських територій, мета якої – диверсифікація економічної діяльності та збільшення реальних доходів від сільськогосподарської діяльності [5]. Отже, соціально-економічний розвиток громади замінено на розвиток великого аграрного бізнесу.

2. Фінансове та майнове забезпечення. Територіальна громада (далі – ОТГ) одержує додаткові фінансові та майнові ресурси. Бюджет ОТГ є одним із видів місцевих бюджетів. На відміну від бюджетів окремих сільських, селищних, міських рад, бюджет ОТГ має більші можливості, а саме: бюджети ОТГ набувають функцій, повноважень та фінансових ресурсів на рівні міста обласного значення, тобто ОТГ переходять на прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом України.

3. Державна фінансова підтримка добровільного об'єднання територіальних громад. Державна підтримка може мати інформаційно-просвітницьку, методичну, організаційну та фінансову форми.

4. Місцеві вибори в об'єднаних громадах. Дане питання потребує окремого вивчення. Проте можна сказати, що назріла необхідність запровадити механізми нарощування території ОТГ до меж, які відповідають Перспективному плану спроможної територіальної громади, шляхом приєднання територіальних громад. При цьому перехід у нову якість для об'єднаної територіальної громади повинен відбуватись після досягнення нею параметрів, що свідчать про її фактичну спроможність, та є політично виправданим.

Отже, незважаючи на окремі успіхи реформи децентралізації, вирішення проблем формування механізму забезпечення ресурсної спроможності сільських громад не втрачає своєї актуальності. Проведене дослідження дозволило сформулювати проблеми, що виникають для жителів села у процесі добровільного об'єднання і формування власної ресурсної бази, а також внести пропозиції щодо змін механізму розподілу субвенцій на розвиток інфраструктури. Напрямами подальших досліджень можуть стати аналіз співвідношення субвенцій із реальними потребами у видатках ОТГ, а також напрями використання цих ресурсів. На окрему увагу заслуговує питання реалізації положень щодо місцевих виборів в ОТГ а також підходів до управління об'єктами права комунальної власності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні /схв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квіт. 2014 р. № 333-р./Офіц. вісн. України. 2014. № 30. С. 831.
2. Європейська хартія місцевого самоврядування //ВВР України. 1997. № 38. С. 249.
3. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – с. 91.
4. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад: постанова Кабінету Міністрів України від 8 квіт. 2015 р. № 21. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>
5. Докучлива казка про порятунок села. URL: <http://gazeta.dt.ua/macrolevel/dokuchлива-kazka-pro-poryatunok-sela>.

Дудко Олександр Станіславович, аспірант кафедри регіоналістики та туризму, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Київ, e-mail: guifop@gmail.com

Dudko Oleksandr, graduate student of the Department of Regional Studies and Tourism, Vadym Hetman Kyiv National University of Economics, Kyiv, e-mail: guifop@gmail.com